


01 Epigrafika ako pomocná veda historická sa zaoberá


- (A) štúdiom starých nápisov vyrytých do kameňa, hliny, kovu, dreva a pod.
- (B) porovnávaním starých jazykov, ich štruktúry, gramatiky a slovnej zásoby.
- (C) štúdiom starých rodových erbov, mestských znakov, vlajok a iných štátnych symbolov.
- (D) štúdiom historicky dochovaných rodokmeňov.

02 Roku 1816 prišiel Christian Thomsen na zaujímavú myšlienku. Roztriedil praveké predmety podľa materiálu, z ktorého boli vyrobené: na jednu kopy dal veci zo železa, na druhú z bronzu a na tretiu z kameňa. Položil tak základy vedeckého triedenia a usporiadania historických pamiatok. Nie náhodou ho archeológovia nazvali „otcom európskeho praveku“. Hlavný prínos Thomsenovej metódy spočíva v tom, že umožňuje

- (A) presnejšie skúmať vývojové znaky človeka.
- (B) sledovať pohyb pravekých kmeňov rozľahlými územiami.
- (C) objavovať príbuznosti medzi vývojovými znakmi človeka.
- (D) vytvoriť základnú periodizáciu praveku.

03  „...V deň hlasovania kráčal Aristeides cez tržnicu, keď ho zastavil akýsi dedinčan, strčil mu do ruky hlinený úlomok, aby naň, pretože nevedel písať, vyryl meno Aristeides. „A čo ti Aristeides také zlé urobil,“ spýtal sa neznámeho dedinčana. „Neurobil mi nič“, odpovedal dedinčan, „ale je mi veľmi podozrivé, že sa o ňom stále hovorí, aký je spravodlivý.“ Aristeides si povzdychol, napísal svoje vlastné meno na hlinený úlomok a šiel si zbraň veci.“


Spôsob hlasovania, keď každý aténsky občan mohol napísať na hlinený úlomok meno muža, o ktorom si myslel, že ohrozuje bezpečnosť štátu, bol súčasťou súdu. Ako sa nazýval takýto súd?

04  Traduje sa, že spôsob hlasovania pomocou hlinených úlomkov zaviedol Kleistenes. S istotou však vieme, že uskutočnil reformu Solónovej ústavy. Na základe akého princípu rozdelil aténske obyvateľstvo na desať fýl, ktoré mali rozhodujúcu úlohu v politickom živote?

05 „V celej Gálii sú len dva stavy ľudí, ktoré niečo znamenajú a tešia sa vážnosti. Jeden stav tvoria druidi a druhý bojovníci. Druidi sú činní v bohoslužbách, zabezpečujú štátne a súkromné obete, vysvetľujú náboženské otázky... Druhý stav je stav bojovníkov. Ten ide vždy celý do boja, kedykoľvek je to potrebné, ak vypukne nejaká vojna...“

G. J. Caesar v diele *Zápisky o vojne Galskej* takto opisuje spôsob života

- (A) Markomanov. (B) Sarmatov. (C) Keltov. (D) Samnitov.

06  „Vrahom svojho otca (G. J. Caesara) som sa odplatil za bezbožný čin zákonným rozsudkom: vyhnanstvom, a keď zbraňami zaútočili proti štátu, v otvorenom boji som ich dvakrát porazil.“

Ako sa volá autor týchto spomienok, ktorý porazil svojich politických súperov, a tým ukončil existenciu rímskej republiky?

07 „Aj divé zvieratá, čo žijú v Itálii, majú svoje diery a pelech, ale ľudia, ktorí bojujú a umierajú za Itáliu, nemajú nič okrem vzduchu a svetla. Sú bez prístrešia a zbavení stáleho bydliska, potulujú sa aj so ženami a deťmi...“

Takto opísal jeden z bratov Gracchovcov situáciu, ktorá nastala v Itálii po púnnskych vojnách. Bratia Gracchovci chceli prispieť k obnoveniu stability rímskej republiky návrhom zákona

- (A) o pozemkovej reforme. (B) o prideľovaní štátnej pôdy plebejcom.
(C) o zrušení otroctva za dlhy. (D) o prideľovaní pôdy vojenským vyslúžilcom.

08 Ako sa nazývala územnosprávna jednotka, ktorá spravidla vznikala v pohraničných novodobytých územiach Franskej ríše?



09 V druhej polovici 6. storočia kočovní Avari spolu so svojimi dočasnými spojencami Longobardmi zničili ríšu Gepidov a začali v Karpatskej kotline organizovať svoj politický a územný útvar. Ako sa tento útvar nazýval?



10 Pápežská bula *Industriae tuae* vydaná pápežom Jánom VIII. v roku 880 umožnila používanie náboženskej liturgie v [] jazyku na území [] .



Napíšte slová, ktoré majú byť na zakrytých miestach textu.

11 Ktorý z uvedených mníšskych rádov zakladal v Uhorsku najstaršie kláštory?

- (A) cisterci (B) kartuziáni (C) dominikáni (D) benediktíni

12 Ktorý z uvedených stavebných prvkov nepatrí do románskej architektúry?

- (A) valená klenba (B) katedrálny oporný systém
(C) hrubé masívne múry (D) združené okná







13 Mestá u nás boli od nepamäti, ale v období vrcholného stredoveku sa po prvý raz objavujú mestá nového typu, ktoré získavajú výsadné listiny – privilégia. Kto ich udeľoval a čo bolo ich obsahom?



- (A) Privilégia udeľovala armáda a ich obsahom bol prísľub vojenskej ochrany v prípade vojny.
(B) Privilégia udeľovali cechy a ich obsahom bolo povolenie na obchodovanie a remeselnú výrobu na území mesta.
(C) Privilégia udeľoval kráľ a ich obsahom bolo zabezpečenie hospodárskych a právnych slobôd mesta.
(D) Privilégia udeľovala cirkev a ich obsahom bolo zabezpečenie náboženskej slobody v meste.


14 Jedným z vážnych sporov v stredoveku bol boj o *investitúru*. Týmto termínom sa označuje spor pápežstva a európskych panovníkov o právo


- (A) udeľovať mestské privilégia. (B) dosadzovať biskupov do úradov.
(C) rozdeľovať pôdu vazalom. (D) dosadzovať kurfirstov do voličského zboru.

<p>15</p>	<p>„...Tatári vtrhli do krajiny s päťstotisíc bojovníkmi a spôsobili nielen uhorskej krajine, ale aj v Poľsku, Sliezske i v ďalších krajinách veľkú pohromu a biedu drancovaním, zabíjaním, väznením a požiarmi. Kráľ Belo začal proti nim bojovať a bol porazený. A zničené bolo všetko vojsko krajiny...“</p> <p>Takto sa v správe kronikára opisuje tatársky vpád do Uhorska. Čo z uvedeného <u>nebolo</u> dôsledkom tohto vpádu?</p> <p>(A) rozdelenie Uhorska (B) zničená a spálená krajina (C) hladomor (D) výstavba murovaných hradov</p>
<p>16</p>	<p>Ktorí dvaja panovníci boli súčasníkmi?</p> <p>(A) Václav I. a Štefan I. (B) Matej Korvín a Karol IV. (C) Přemysl Otakar I. a Ondrej II. (D) Ondrej III. a Václav IV.</p>
<p>17</p>	<p>Uhorský kráľ Žigmund Luxemburský viedol mnoho vojen. Peniaze získaval rôznymi spôsobmi. Napríklad v roku 1412 na vojnu s Benátkami pôžičkou od poľského kráľa Vladislava I. Za to mu dal do zálohy 13 miest, ktoré sa nachádzali</p> <p>(A) na Orave. (B) v Malohonte. (C) v Zemplíne. (D) na Spiši.</p>
<p>18</p>	<p>O kníhtlači, vynáleze Johanna Gutenberga, vyhlásil Victor Hugo, že je „<i>matkou všetkých vynálezov</i>“. Čo z uvedeného <u>nebolo</u> sociálnym dôsledkom tohto vynálezu?</p> <p>(A) univerzálna gramotnosť (B) rozvoj vzdelania (C) rozvoj pisárskych dielní (D) urýchľovanie pohybu informácií</p>
<p>19</p>	<p><i>Hanza</i>, pôvodne zväz severonemeckých obchodných miest, ovládala od konca 13. storočia do polovice 17. storočia obchod v Baltickom a Severnom mori. Ktoré z uvedených miest <u>nepatrilo</u> medzi <i>hanzovné</i> obchodné centrá?</p> <p>(A) Lübeck (B) Benátky (C) Bruggy (D) Hamburg</p>
<p>20</p>	<p>Ktorá z uvedených historických udalostí sa stala chronologicky ako posledná?</p> <p>(A) bitka na Kosovom poli (B) bitka pri Hastingse (C) bitka pri Kreščaku (D) bitka pri rieke Lech</p>
<p>21</p>	<p>Ktorá z uvedených kultúrnohistorických pamiatok Slovenska <u>nepatrí</u> do <i>Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO</i>?</p> <p>(A) Bardejov (B) Kremnica (C) Vlkolínec (D) Banská Štiavnica</p>
<p>22</p>	<p>Ktorá z uvedených historických udalostí sa odohrala chronologicky ako prvá?</p> <p>(A) bitka na Bielej hore (B) dobytie Konštantínopolu Turkami (C) Magalhãesova plavba okolo sveta (D) upálenie Majstra Jána Husa</p>

 23	V histórii stredovekej Európy sa stretávame s množstvom politických a vojenských konfliktov. Jedným z nich bol aj stáročný boj o <i>reconquistu</i> medzi Španielmi a Arabmi. Uveďte jeden cieľ španielskej <i>reconquisty</i> .
24	Zahraničný veľkoobchodník na dvore francúzskeho kráľa ponúkol ministrom financií J. B. Colbertovi tovar svojej krajiny. Ako by odpovedal Colbert na jeho ponuku? (A) Váš tovar kúpime bez akýchkoľvek podmienok. (B) Váš tovar kúpime, ak zaplatíte nízke clo. (C) Kúpte radšej naše výrobky a predajte ich vo vašej krajine. Za tovar musíte zaplatiť vysoké clo. (D) Váš tovar kúpime, ak zaplatíte manufaktúrny poplatok.
 25	Najbližší spolupracovník kráľa Ľudovíta XIV. J. B. Colbert bol tvorcom hospodárskej politiky absolutistického štátu. Ako sa táto politika nazývala?
 26	V 17. storočí prežila Veľká Británia dva významné revolučné prevraty, počas ktorých bolo prijatých niekoľko dôležitých dokumentov. Jedným z nich bola „ <i>Dohoda ľudu</i> “. Objavili sa v nej radikálne požiadavky, napríklad zrušenie monarchie, zavedenie náboženskej slobody, volebného práva pre všetkých mužov a pod. Ktorý revolučný tábor vydal tento dokument?
 27	V priebehu anglickej revolúcie sa stal vidiecky šľachtic O. Cromwell mužom s mocou panovníka. Ako vodca štátnej rady vydal zákon, ktorý slúžil na ochranu anglickej lodnej dopravy pred zahraničnou konkurenciou. Ako sa nazýval tento zákon?
 28	<i>Juraj Turzo bol v rokoch 1609 – 1616 palatínom [] . Ochráňoval príslušníkov [] cirkvi i slovenských mešťanov. V kultúrnej oblasti podporoval i vydávanie slovenských kníh.</i> Napíšte slová, ktoré majú byť na zakrytých miestach textu.
 29	Jeden z protestantských smerov predstavovali <i>novokrstenci</i> alebo <i>anabaptisti</i> . Pochádzali zo Švajčiarska. Za svoje názory boli prenasledovaní v celej Európe. Novou krajinou, ktorá ich prichyľila, bolo Uhorsko. Tu našli na vyše dvesto rokov svoju novú vlasť a nové pomenovanie. Ako ich nazývali?
30	„1. Kniežat'u Františkovi II. Rákocimu sa dávajú ešte tri týždne času, aby prijal milosť... 2. Taká istá amnestia bude poskytnutá aj všetkým (jeho) prívržencom... 3. Kráľ bude dodržiavať všetky slobody Uhorska a Sedmohradska.“ Uvedené body zmluvy medzi povstalcami a panovníkom boli súčasťou (A) Satumarského mieru. (B) Brest-litovského mieru. (C) Aachenského mieru. (D) Bratislavského mieru.
31	Vpádom pruských vojsk do Saska v auguste 1756 sa rozpútal vojenský konflikt hlavných európskych veľmocí známy ako sedemročná vojna. Jedna z príčin tejto vojny spočívala v úsilí Márie Terézie (A) obnoviť platnosť pragmatickej sankcie. (B) zúčastniť sa na delení Poľska. (C) presadiť korunováciu svojho manžela za rímsko-nemeckého cisára. (D) znovu získať Sliezske.

32	<p>V rokoch 1768 – 1774 sa v Rakúskej monarchii realizovala reforma, ktorá vošla do dejín pod názvom <i>Urbársky patent</i>. Čo bolo jej hlavným obsahom?</p> <p>(A) Upravila základné právne vzťahy medzi Slovákmi a Maďarmi. (B) Upravila základné právne vzťahy medzi zemepánmi a poddanými. (C) Upravila základné právne vzťahy medzi Rakúskom a susednými štátmi. (D) Upravila základné právne vzťahy medzi svetskými a cirkevnými hodnosťami.</p>
33	<p>Uhorskí jakobíni na čele s Ignáčom Martinovičom vypracovali návrh novej uhorskej ústavy. Podľa nej sa Uhorsko malo rozdeliť na samostatné národnostné provincie. Jednou z nich malo byť aj Slovensko – územie obývané prevažne Slovákmi. Historický význam tohto dokumentu spočíval v tom, že to bol prvý politický plán, v ktorom sa</p> <p>(A) Slovensko chápalo ako samostatné územie v rámci Uhorska. (B) Uhorsko malo stať konfederáciou. (C) Uhorsko malo stať dualistickou monarchiou. (D) na území Uhorska mal zaviesť jednotný štátny jazyk.</p>
34	<p>Ktorá z uvedených skupín národných buditeľov patrila už od čias vydania Kralickej biblie k stúpencom biblickej češtiny na Slovensku?</p> <p>(A) slovenskí katolícki vzdelanci (B) slovenskí evanjelickí vzdelanci (C) hlasisti (D) bernolákovci</p>
35	<p>Poslednou etapou Veľkej francúzskej revolúcie bolo obdobie jakobínskej diktatúry. Ktorý politický orgán nepoužili jakobíni na presadenie svojej moci?</p> <p>(A) Výbor pre verejné blaho (B) Výbor pre verejnú bezpečnosť (C) Direktórium (D) Konvent</p>
36	<p>Viedenský kongres odštartoval obdobie tzv. "koncertu európskych veľmocí" a priniesol do európskych vzťahov nové princípy. Jedným z nich bol</p> <p>(A) princíp neutrality. (B) princíp odzbrojovania. (C) princíp izolacionizmu. (D) princíp rovnováhy síl.</p>
37	<p>Dekabristi, mladí šľachtici a dôstojníci, sa pokúsili v roku 1825 v cárskom Rusku o vojenský prevrat. Čo bolo jeho hlavným cieľom?</p> <p></p>
38	<p>Ktorá z uvedených požiadaviek Slovákov bola súčasťou politického programu – Žiadostí slovenského národa?</p> <p>(A) „Horno-uhorské slovenské okolie“ (B) katedra slovenskej reči a literatúry na peštianskej univerzite (C) všeobecné volebné právo pre mužov (D) vlastné kultúrne spolky</p>
39	<p>Prvým slovenským politickým orgánom v moderných dejinách bola Slovenská národná rada založená v septembri 1848 vo Viedni. Uvedte jeden cieľ tohto politického orgánu Slovákov.</p> <p></p>

40  V rokoch 1853 – 1856 prebiehal vojenský konflikt európskych veľmocí, ktorý dostal pomenovanie krymská vojna. Uvedte jednu strategickú oblasť, o ktorú vojensky súperili jednotlivé mocnosti.

41  Napínavá kniha Julesa Verna *Tajomný ostrov* začína príhodou z bojov medzi Úniou a Konfederáciou. Pod akým názvom ešte poznáme túto občiansku vojnu?

42 „*Bojovník za slobodu, revolucionár, ktorý vybojoval pre Talianov národnú samostatnosť. Viedol roku 1860 legendárny pochod tisícky vlastencov, ktorý sa skončil oslobodením južného Talianska.*“

Na ktorú z uvedených osobností sa vzťahuje táto charakteristika?

- (A) Giuseppe Mazzini (B) Giuseppe Garibaldi
(C) Camillo Cavour (D) Viktor Emanuel II.

43 „...*Prusko musí sústrediť svoju silu a udržať ju pre najpriaznivejší okamih, ktorý sa už niekoľkokrát premeškal. Hranice Pruska nie sú priaznivé pre ďalší štátny život. Veľké otázky doby sa nemôžu riešiť prejavmi a rozhodovaním väčšiny – ale železom a krvou.*“

Z prejavu Otto von Bismarcka v pruskom parlamente z roku 1862 môžeme zistiť, že Prusko vo svojej budúcej politike voči ostatným nemeckým štátom a Rakúsku bude

- (A) rešpektovať demokratické princípy.
(B) postupovať zdržanlivo.
(C) vystupovať neutrálne.
(D) využívať všetky prostriedky vrátane sily.



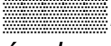

44 „*Nech všetko zostane, ako je! Ak musíme prijať nejaké reformy, prijmeme ich vtedy, keď z toho bude mať naša strana ošoh vo voľbách.*“

Toto heslo vystihuje programové zameranie najstaršej politickej strany na svete, ktorá vznikla vo Veľkej Británii už roku 1832. Táto strana sa nazývala


- (A) konzervatívna strana. (B) robotnícka strana.
(C) sociálnodemokratická strana. (D) liberálna strana.

45 S menom anglického vynálezcu a technika sira Henryho Bessemera (1813 – 1898) sa spája

- (A) rozvoj automobilovej dopravy. (B) rozvoj textilnej výroby.
(C) masová a lacná výroba ocele. (D) výroba plastových výrobkov.

46  Za počiatok ruskej revolúcie roku  sa považuje zmasakrovanie pokojnej robotníckej demonštrácie vojenskými jednotkami v . Tento masaker, ktorý definitívne skoncoval s predstavou cára ako „dobrotivého otca“ národa, sa nazýva  nedeľa.

Napíšte údaje a slová, ktoré majú byť na zakrytých miestach textu.

47	Vzťahy medzi ktorými dvoma krajinami sa normalizovali v predvečer prvej svetovej vojny tzv. <i>srdečnou dohodou</i> ? (A) Medzi Nemeckom a Ruskom. (B) Medzi Francúzskom a Veľkou Britániou. (C) Medzi Talianskom a Veľkou Britániou. (D) Medzi Nemeckom a Rakúsko-Uhorskom.
48	„V prvej svetovej vojne vstúpili na vojnové polia moderné mechanizované vojská. Po viac než štyroch rokoch zabíjania sa vyriešilo len málo politických sporov, ale životom zaplatilo desať miliónov ľudí.“ Čo z uvedeného <u>nepatrilo</u> medzi primárne príčiny politických sporov, ktoré viedli k vypuknutiu prvej svetovej vojny? (A) sarajevský atentát (B) hospodárska konkurencia a rivalita v kolóniách (C) boj o rozdelenie sveta (D) narušenie politickej rovnováhy po roku 1871
49 	Dôkazom vnútorného rozkladu Rakúsko-Uhorska v záverečnej fáze prvej svetovej vojny boli aj vzbury v rakúsko-uhorskej armáde. V ktorom meste sa vzbúrili príslušníci 71. pešieho (trenčianskeho) pluku?
50	Roku 1916 vznikla v Paríži Československá národná rada. Čo z uvedeného si <u>nevytýčila</u> ako cieľ svojej činnosti? (A) udržiavať spojenie s domácim odbojom (B) získať dohodové štáty na svoju stranu (C) presadiť federalizáciu Rakúsko-Uhorska (D) vytvoriť československé légie v Rusku
51	V novembri 1919 Národné zhromaždenie v Prahe vydalo zákon o zriadení československej štátnej univerzity na území Slovenska. Vládnym nariadením dostala názov (A) Vysoká škola technická. (B) Univerzita Komenského. (C) Vysoká škola strojnica. (D) Alžbetínska univerzita.
52	Jedným z východísk, ako prekonať ťažké dôsledky Veľkej hospodárskej krízy bol vnútropolitický program New Deal amerického prezidenta F. D. Roosevelta, ktorý sa realizoval v rokoch 1933 – 1939. V čom predovšetkým spočíval tento program? (A) V zákaze zakladania odborových organizácií. (B) Vo výraznom obmedzení vplyvu komunistickej ideológie. (C) V presadzovaní tvrdého izolacionizmu. (D) Vo vytvorení veľkého počtu štátom platených pracovných miest (napr. veľké stavby).
53	Autonomistický prúd v slovenskej politike požadoval pre Slovensko samosprávne postavenie v rámci Československej republiky. Jedným z politických reprezentantov tohto prúdu bol (A) Stanislav Rázl. (B) Július Verčík. (C) Martin Rázus. (D) Martin Kvetko.

- 54** Napriek tomu, že Veľká Británia a Francúzsko po prepadaní Poľska vypovedali nacistickému Nemecku vojnu, nepodnikli proti nemu žiadne vojenské operácie. Táto vojenská nečinnosť západných veľmocí na začiatku vojny sa označuje ako
- (A) blitzkrieg. (B) zimná vojna. (C) pozičná vojna. (D) sitzkrieg.
- 55** V priebehu druhej svetovej vojny sa na východnom fronte pri meste Kursk odohrala najväčšia tanková bitka v dejinách ľudstva. Čím bola táto bitka významná?
- (A) Strategická iniciatíva po nej prešla pevne do rúk sovietskeho velenia.
(B) Sovietska armáda v nej úspešne vyskúšala celkom nové tajné zbrane.
(C) Ukončila blokádu Leningradu.
(D) Prvýkrát prišlo k zastaveniu nemeckej armády na východnom fronte.
- 56** Ako sa nazýva veľká operácia Červenej armády a 1. československého armádneho zboru, ktorou sa začalo oslobodzovanie územia Československa?
- 57** 23. októbra 1945 začala v New Yorku svoju činnosť nová medzinárodná organizácia. Jednou z jej najdôležitejších úloh bolo rokovaním predchádzať medzinárodným konfliktom. Ako sa nazýva táto organizácia?
- 58** Ako sa nazýva dohoda Demokratickej strany s predstaviteľmi katolíckych politických síl, ktorá významnou mierou prispela k volebnému víťazstvu Demokratickej strany v prvých povojnových československých voľbách?
- (A) Žilinská dohoda (B) Pražská dohoda
(C) Aprílová dohoda (D) Februárová dohoda
- 59** Kolektivizáciou sa nazýva proces postupného (často násilného)
- (A) združstevňovania poľnohospodárstva, ktorý v ČSR začal po komunistickom prevrate v roku 1948.
(B) združstevňovania poľnohospodárstva, ktorý v ČSR začal v polovici šesťdesiatych rokov.
(C) znárodňovania priemyslu, ktorý v ČSR začal v roku 1945.
(D) spriemyselnovania hospodárstva po komunistickom prevrate v roku 1948.
- 60** Európska integrácia predstavuje dlhodobý proces. Prvým európskym integračným zoskupením, ktoré vzniklo v roku 1951, je
- (A) Európsky parlament. (B) Európske spoločenstvo uhlia a ocele.
(C) Európske združenie voľného obchodu. (D) Európske hospodárske spoločenstvo.

Koniec I. oddielu testu